

Asia

Ehdotus neuvoston asetukseksi eräiden kalakantojen ja kalakantaryhmien Itämerellä sovellettavien kalastusmahdollisuuksien vahvistamisesta vuodeksi 2016

Kokous

Kalastus (EU17) 09.09.2015 - 09.09.2015

U/E/UTP-tunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Komission ehdotus Itämeren kalakantojen saaliskiintiöistä vuodelle 2015 käsitellään Itämeren kalastusfoorumissa BALTFISH ja neuvoston kalastustyöryhmässä syys- ja lokakuussa. Päätös ehdotuksesta on määrä tehdä maatalous- ja kalastusneuvoston kokouksessa 22-23.10.2015.

Suomen vaikuttamista varten BALTFISH:ssa ja neuvostossa sekä komission suuntaan on tarpeen muodostaa Suomen kanta komission ehdotukseen.

Valtioneuvoston kantaPeruskanta

Suomi kannattaa Itämeren kalastusmahdollisuuksien vahvistamista vuodelle 2016 siten, että kalakantojen hyödyntäminen kestävän enimmäistuoton (Maximum Sustainable Yield, MSY) mukaisesti saavutettaisiin EU:n yhteistä kalastuspolitiikkaa koskevan perusasetuksen 1380/2013 tavoitteiden mukaisesti vuoteen 2015 mennessä ja asteittain viimeistään vuoteen 2020 mennessä kaikkien kalakantojen osalta.

Tämä tulee toteuttaa siten, että kalastusmahdollisuuksien vahvistaminen perustuu ICES:n neuvon mukaisesti MSY kalastuskuolevuuden vaihteluväleihin. Vaihteluvälit tulevat sisältymään silakka-, kilohaili- ja turskakantoja koskevaan monivuotiseen suunnitelmaan (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus). Monivuotinen suunnitelmaehdotus on parhaillaan Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission kolmikantaneuvotteluissa.

Suomi kannattaa komissio Itämeren kalakannoille ehdottamia suurimpia sallittuja saaliita (TAC) vuodelle 2016 ja sitä koskevaa asetusta, jäljempänä mainituin tarkennuksin.

Itämeren pääaltaan ja Pohjanlahden lohen sekä Suomenlahden lohen TAC:t

Suomen tavoitteena on lohikantojen hyödyntäminen MSY:n mukaisesti sekä ekologisesti, taloudellisesti ja sosiaalisesti kestävä lohenkalastus.

Valtioneuvoston 16.10.2014 tekemän periaatepäätöksen (kansallinen lohi- ja meritaimenstrategia 2020 Itämeren alueelle) mukaisesti Suomi pyrkii löytämään yhteisymmärryksen komission ja muiden Itämeren jäsenvaltioiden kanssa Suomenlahden lohien TAC:sta sekä Itämeren pääaltaan ja Pohjanlahden lohien TAC:sta pyrkien noudattamaan ICES:n tieteellistä neuvoa. Tältä osin:

- Suomen tavoitteena on säilyttää **Itämeren pääaltaan ja Pohjanlahden lohien TAC** kuluvan vuoden (95 928 lohta) tasolla, jolloin otettaisiin huomioon ICES:n arviot raportoimattomasta ja väärinraportoidusta saaliista ja sen kehityksestä***. Jos neuvotteluissa ilmenee, että tavoitteen saavuttaminen ei ole mahdollista, Suomi pyrkii minimoimaan TAC:n suurentamisen kuluvan vuoden tasolta.
- Suomi on valmis hyväksymään **Suomenlahden lohien TAC:n** pitämisen nykytasollaan (13 106 lohta) niin, että Viron pieni lohikiintiö ei johda kohtuuttomaan tilanteeseen, joka pakottaa Viroa sulkemaan muun rannikkokalastuksen. TAC:n nykyinen taso on mahdollistanut Viron luonnonlohikantojen myönteisen kehityksen. Lisäksi TAC:n kokonaiskäyttöaste on viime vuosina jäänyt alhaiseksi, joten saaliit ovat olleet ICES:n suosittelemalla tasolla. Tämän saalistason arvioidaan jatkuvan. Ottamalla huomioon Viron esittämät oikeutetut perustelut Suomenlahden lohien TAC:sta, Suomi pyrkii saamaan Viron tuen Itämeren pääaltaan ja Pohjanlahden lohien TAC:n pitämiseksi kuluvan vuoden tasolla em. mukaisesti.

*** ICES:in neuvo on, että kaupallisen kalastuksen saalis saisi Itämeren pääaltaalla ja Pohjanlahdella olla enintään 116 000 lohta. Tästä määrästä 1,9 % on aiemmin sovittu olevan Venäjän osuus, jolloin EU:n osuudeksi jää 113 912 lohta. Tämän lisäksi tulee vähentää hylkeiden vahingoittamien kalojen arvioitu määrä 8 100 lohta, koska purkamisvelvoitetta koskevien määräysten mukaisesti ne jätetään kirjaamatta kiintiöön, jonka tasossa niitä ei näin ollen voida huomioida. Jäljelle jää siten $113\,912 - 8\,100$ lohta = 105 812 lohta. Tästä määrästä tulee ICES:in mukaan vähentää arvio raportoimattomasta ja väärinraportoidusta lohisaaliista vuonna 2016. ICES on arvioinut, että niiden määrä vuonna 2015 olisi 25 000 lohta ja vuonna 2016 yhteensä 15 100 lohta. ICES:in tilastojen mukaan tämän saaliin määrä on vähentynyt viime vuosina merkittävästi (111 900 lohta v. 2010, 74 000 lohta v. 2011, 50 640 lohta v. 2012, 41 260 lohta v. 2013, 28 560 lohta v. 2014), joten saman trendin mukaisesti voidaan olettaa, että vuonna 2016 se olisi n. 10 000 lohta. Tällä perusteella $(105\,812 - 10\,000 = 95\,812)$ lohta tulokseksi saadaan TAC-määrä, joka on lähellä kuluvan vuoden TAC:ia.

Suomi edellyttää, että komissio ja jäsenvaltiot valvovat, että Itämerellä ei harjoiteta laitonta lohienkalastusta, ja jos sellaista todennetaan, se viipymättä ja kokonaan eliminoidaan.

Suomi nostaa sopivissa asiayhteyksissä esiin Itämeren lohikantojen sekakantakalastukseen ja lohien merialueen vapaa-ajankalastukseen (lohen meriuistelu, eli ns. trollaus Etelä-Itämerellä) liittyvät ongelmat.

Pohjanlahden silakan TAC

Suomen tärkeänä tavoitteena on, että TAC vahvistetaan ICES:n neuvon mukaisen kalastuskuolevuuden MSY-vaihteluvälin (Selkämeren silakka 0,11 – 0,18) ylärajan perusteella siten, että TAC olisi 120 872 tonnia (Selkämeri 114 231 tonnia + Perämeri

6 641 tonnia), joka olisi 24 %:in pienennys kuluvaan vuoden TAC:iin verrattuna. Selkämeren silakkakanta on arviointimenetelmää koskevan muutoksen johdosta arvioitu aiempaa pienemmäksi, mutta se on edelleen korkeimmalla havaitulla tasolla. TAC:in pienentämistarve johtuu uudesta arviointimenetelmästä. Komission ehdotus perustuu kalastuskuolevuuden MSY pistearvoon 0,15, jonka mukainen TAC pienennys (-35 %) on kannan hyvän tilan ja vuosien välisten TAC-vaihtelujen vähentämistarpeen vuoksi tarpeettoman suuri.

Suomenlahden ja Itämeren pääaltaan silakan TAC

Suomi pyrkii TAC:n vahvistamiseen ICES:n neuvon mukaisen kalastuskuolevuuden MSY-vaihteluvälin (0,16 – 0,28) mukaisesti siten, että TAC olisi kuluvaan vuoteen ja komission ehdotusta suurempi.

Riianlahden silakkakannan TAC

Suomi kannattaa Riianlahden silakkakannan TAC:n vahvistamista ICES:n neuvon mukaisen kalastuskuolevuuden MSY-vaihteluvälin (Riianlahti 0,24 – 0,38) ylärajan perusteella.

Kilohailin TAC

Suomi kannattaa kilohailin TAC:n vahvistamista ICES:n neuvon mukaisen kalastuskuolevuuden MSY-vaihteluvälin (0,19 – 0,27) suuntaisesti siten, että se voidaan saavuttaa vuonna 2017.

Turskakantojen TAC:t

Suomi kannattaa itäisen turskakannan TAC:in pienentämistä komission ehdotuksen mukaisesti. Itäisen turskakannan tilasta ei ole voitu tehdä analyttistä arvioita eikä ICES ole voinut suositella kalastuskuolevuuden vaihteluväliä kannalle.

Suomi kannattaa läntisen turskakannan TAC:n vahvistamista ICES:n neuvon mukaisen kalastuskuolevuuden MSY-vaihteluvälin (0,13 – 0,39) suuntaisesti siten, että se voidaan saavuttaa vuonna 2017.

Yhteisymmärryksen saavuttamiseen tarvittava neuvotteluvara

Lisäksi Suomi on valmis hyväksymään sellaisia neuvotteluprosessin aikana esille tulevia muutoksia komission ehdotukseen, jotka ovat MSY 2015/2020 –tavoitteen, ekologisesti, taloudellisesti ja sosiaalisesti kestävä kalastuksen ja varovaisuusperiaatteen mukaisia sekä ovat tarpeen poliittisen yhteisymmärryksen saavuttamiseksi neuvostossa.

Pääasiallinen sisältö

Tausta

Kansainvälinen merentutkimusneuvosto ICES antoi 29.5.2015 (läntiselle turskalle päivitetty 28.8.2015) suosituksensa vuoden 2016 TAC:sta Itämeren kalakannoille. ICES:n suositukset muodostavat perustan komission ehdotukselle vuoden 2016 kalastusmahdollisuuksista Itämerellä.

Komission TAC ehdotukset

Kalakanta	EU TAC 2015	Komission ehdotus	Muutos %
Pohjanlahden silakka	158 470 tonnia	103 254 tonnia ^a	- 34,8 %
Pääalt. ja Suomenl. silakka	163 451 tonnia	177 505 tonnia	+ 8,6 %
Riianlahden silakka	38 780 tonnia	30 623 tonnia	- 21 %
Läntinen silakka	22 220 tonnia	24 797 tonnia	+ 11,6 %
Kilohaili	213 581 tonnia	184 336 tonnia	- 13,7 %
Pääaltaan/Pohjanlahd. lohi	95 928 lohta	105 850 lohta ^b	+ 10,3 %
Suomenlahden lohi	13 106 lohta	10 024 lohta ^c	- 25,3 %
Itäinen turska	51 429 tonnia	41 143 tonnia	- 20 %
Läntinen turska	15 900 tonnia	Ei vielä ehdotusta	
Punakampela	3 409 tonnia	4 034 tonnia	+ 18,3 %

^a Pohjanlahden silakan TAC muodostuu Selkämerelle suositetusta 72 334 - 114 231 tonnista ja Perämerelle suositetusta 6 641 tonnista.

^b Suositukseen sisältyy arvio vuoden 2014 mukaisista ei-toivotuista, raportoimattomista ja väärinraportoiduista saaliista. Ei-toivottu saalis koostuu hylkeen vahingoittamasta kalasta (8 100 lohta) ja alamittaisesta kalasta (3 500 lohta), josta ensin mainittu tulee vähentää TAC:sta ja viimeksi mainittu lisätä TAC:iin. Lisäksi suositukseen sisältyy raportoimatonta (7 %) ja väärinraportoitua (6 %) saalista, jonka esiintymistä vuonna 2016 tulee harkita TAC:ia vahvistettaessa. Suosituksen haarukka on arvioista ja laskentatavasta riippuen siten 89 320 – 116 000 lohta.

^c Suositukseen sisältyy arvio vuoden 2014 mukaisista ei-toivotuista ja raportoimattomista saaliista. Ei-toivottu saalis (10 %) (hylkeen vahingoittama tai alamittainen lohi) tulee ottaa huomioon vahvistettaessa TAC:ia poisheittokiellon mukaisesti. Lisäksi suositukseen sisältyy raportoimatonta saalista (7 %), jonka esiintymistä vuonna 2016 tulee harkita TAC:ia vahvistettaessa. Suosituksen haarukka on arvioista ja laskentatavasta riippuen siten 9 794 – 11 800 lohta.

Itämeren säädelyjen kalakantojen tila

EU:n yhteisestä kalastuspolitiikasta annetun perusasetuksen 1380/2013 artiklassa 2 olevan tavoitteen mukaan kalakantoja tulisi hyödyntää kestävästi enimmäistuoton MSY:n (Maximum Sustainable Yield) mukaisesti vuoteen 2015 mennessä ja asteittain viimeistään vuoteen 2020 mennessä kaikkien kalakantojen osalta.

MSY määritellään ICES:n suosituksissa kalakannan kutukannan sekä kalakannan kalastuskuolevuuden perusteella. Kalakannan katsotaan olevan MSY –tilassa, kun kutukanta on määriteltyä kokoa suurempi ja kalastuskuolevuus määriteltyä tasoa pienempi. ICES:n suositusten (MSYBtrigger ja Fmsy pistearvo) perusteella Itämeren pääaltaan ja Suomenlahden silakkakanta sekä läntinen silakkakanta ovat molempien muuttujien osalta tavoitetilassa. Selkämeren silakkakannan tilaa koskeva analyttinen arvio muuttui vuodesta 2014 siten, että kutukannan koko on tavoitetilassa, mutta sen kalastuskuolevuus on hieman MSY tasoa suurempi. Myös kilohailikannan ja Riianlahden silakkakannan kutukannan koot ovat tavoitetilassa, mutta niiden kalastuskuolevuus on MSY tasoa suurempi.

ICES on myös antanut vaihteluvälejä MSY mukaiselle kalastuskuolevuudelle. Nämä tulevat sisältymään silakka-, kilohaili- ja turskakantoja koskevaan monivuotiseen suunnitelmaan (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus). Jatkossa neuvosto vahvistaa kalastusmahdollisuudet näiden vaihteluvälien perusteella siten, että MSY saavutetaan

viimeistään vuonna 2020. Selkämeren silakkakantaa, Itämeren pääaltaan ja Suomenlahden silakkakantaa sekä läntistä silakkakantaa hyödynnetään jo nyt ICES:n suosittelemien kalastuskuolevuuden vaihteluvälien mukaisesti. Selkämeren silakkakanta on korkeimmalla havaitulla tasolla ja myös silakkasaaliit Pohjanlahdella ovat viime vuosina olleet ennätyksellisiä.

Itämeren pääaltaan ja Pohjanlahden lohen TAC ja Suomenlahden lohen TAC kattavat molemmat useita lohikantoja, joiden tila vaihtelee suuresti. Vahvimmat lohikannat ovat Perämeren suuret lohikannat (Tornionjoki, Kalix, Pite, Åby, Byske, Ume/Vindel), jotka poikastuotannon perusteella ovat MSY tilassa tai lähellä sitä. Heikkoja lohikantoja ovat erityisesti Rickleån, Kågeälven ja Öreälven Pohjanlahdella ja monet kannat Itämeren pääaltaalla. Suomenlahden villit lohikannat (Viron lohijoet Keila, Vasalemma ja Kunda) ovat poikastuotannon perusteella osoittaneet elpymisen merkkejä. ICES määrittelee lohikantojen MSY tilaa vaelluspoikastuotannon perusteella.

ICES tuo neuvossaan myös esille, että sekakantakalastus on uhka heikoille lohikannoille, erityisesti Itämeren pääaltaalla, jossa kaikki heikot lohikannat käyvät syönnöksellä. Näiden kantojen elvyttäminen edellyttää pitkäaikaisia toimia kuten kalastusrajoituksia jokisuiissa ja jokialueilla, elinympäristöjen kunnostuksia ja vaellusesteiden poistamista. ICES toteaa lisäksi, että Suomenlahden alueella pääosa lohista ovat istutettuja. Lohenkalastus Suomenlahdella tulisi kohdentaa istutettuun loheen mm. hyödyntämällä eväleikkauksia.

Suomen luonnonlohikantojen osalta voidaan todeta, että kesällä 2015 Tornionjokeen ja Simojokeen nousi luonnonvarakeskuksen lohilaskureiden havaintojen perusteella hyvin lohta, Tornionjokeen noin 58 000 ja Simojokeen noin 2 500 lohta. Lohimäärät vastaavat vuosien 2012 ja 2013 tasoa. Vuonna 2014 havaittiin ennätyksellinen n. 100 000 lohen nousu Tornionjokeen.

Itämeren pääaltaan ja Pohjanlahden lohen TAC:n osalta komissio on perustanut ehdotuksensa ICES:n neuvoon 116 000 lohesta, josta se Venäjän osuutena on vähentänyt 2 088 lohta (1,8 %) ja ICES:n arvio (n. 8 100 lohta) hylkeiden vahingoittamista kaloista, joita purkamisvelvoitteesta riippumatta ei lasketa kiintiöihin eikä näin ollen oteta huomioon TAC:n tasossa. Näin on päädytty ehdotettuun TAC:iin 105 850 lohta.

Suomenlahden lohen TAC:n osalta komissio on perustanut ehdotuksensa ICES:n suositukseen siitä, että pyyntiponnistusta alueella ei lisättäisi ja että TAC perustuisi istutetun kalan määrään. Suositellusta 11 800 lohesta on vähennetty Venäjän osuutena (9,3 % = 1 097 lohta) sekä ICES:n arvio (n. 679 lohta) hylkeiden vahingoittamista kaloista. Näin on päädytty ehdotettuun TAC:iin 10 024 lohta.

Meritaimenen osalta EU:ssa ei tehdä päätöksiä TAC:sta. ICES toteaa kuitenkin meritaimenta koskevassa neuvossaan, että meritaimenen kohdennettua kalastusta ja joutumista sivusaaliiksi muussa kalastuksessa tulisi vähentää Pohjanlahdella ja eteläisellä Itämerellä villien meritaimenkantojen suojelemiseksi. Lisäksi on tarpeen kunnostaa meritaimenen elinympäristöjä ja poistaa vaellusesteitä.

ICES toteaa, että se ei voi antaa analyttistä arviota itäisen turskakannan tilasta. Tästä syystä ICES antaa varovaisuusperiaatteeseen perustuvan suosituksen kiintiön pienentämisestä. Läntinen turskakanta ei ole MSY tavoitteen mukainen, kalastuskuolevuus on liian korkea ja kutukanta liian pieni.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Neuvosto päättää EU:n kalastusmahdollisuuksista, SEUT 43 artiklan 3 kohta.

Käsittely Euroopan parlamentissa

Kansallinen valmistelu

Kalastusjaosto (EU17) 9.9.2015

Eduskuntakäsittely

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

TAC:ien vahvistaminen neuvoston toimesta ei vaikuta kansalliseen lainsäädäntöön.

Kalastuselinkeinon ohjaus kuuluu Ahvenanmaan itsehallintolain 1144/1991 mukaan Ahvenanmaan toimivaltaan. Ahvenanmaan maakunnan hallitus on kalastusjaoston (EU 17) jäsen.

Taloudelliset vaikutukset

Komission ehdotuksen ja Suomenkin tavoitteiden toteutuminen TAC:na pienentäisi Suomen silakan yhteenlasketut kalastusmahdollisuudet. Myös kilohailikiintiö pienenis hieman nykyisestään. Kuluva vuoden silakan ja kilohailin kalastusmahdollisuudet eivät Itämeren pääaltaalla ja Suomenlahden avomerellä ole riittäneet ja kalastusta on jouduttu rajoittamaan merkittävästi. Voidaan kuitenkin arvioida, että Saaristomerellä ja Suomenlahden rannikkovesissä silakkaa troolaavien kalastusyritysten toimintamahdollisuudet paranisivat kuluvaan vuoteen verrattuna. Pienempi silakkakiintiö Pohjanlahdella ei arvioida vaikuttavan kalastukseen, koska kuluva vuoden kiintiö on tarvetta suurempi. Raaka-aineen tarjonta silakan jalostusyrityksille ja rehuksi sekä vientiin säilyisi suunnilleen nykyisellä tasolla.

Turskakantojen kalastusmahdollisuuksien pienentyminen ei olennaisesti vaikuttaisi niitä hyödyntävien kalastusyritysten toimintamahdollisuuksiin, koska turskan alhainen hinta on heikentänyt kiinnostusta sen hyödyntämiseen. Suomen turskakiintiöitä ei vuonna 2015 toistaiseksi juuri ole hyödynnetty.

Lohen kalastusmahdollisuuksien säilyminen suunnilleen nykytasollaan pitäisi myös niitä hyödyntävien ammattikalastajien toimintamahdollisuudet ennallaan ja edistäisi lohien nousua jokiin ja niissä harjoitettavaa vapaa-ajankalastusta ja kalastusmatkailuelinkeinoa.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

Itämeren jäsenvaltiot ovat BALTFISH:ssä kolmena edellisenä vuonna voineet päästä yhteisymmärrykseen tulevan vuoden TAC:sta lukuun ottamatta lohien TAC:eja. Itämeren pääaltaalla loheen kalastukseen osallistuvat jäsenvaltiot (Puola ja Tanska) ovat halunneet ylläpitää Itämeren pääaltaan ja Pohjanlahden lohien TAC:n tasoa tai puolustaneet komission ehdotusta, kun Suomi ja Ruotsi ovat halunneet noudattaa ICES:n tieteellistä

suositusta siitä ja pienentää TAC:ia. Kyseinen tilanne toistunee myös vuoden 2016 TAC:eja koskevilla neuvotteluilla.

Asiakirjat

11675/2015 + ADD 1 PECHE 281, COM(2015) 413 Final

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Kalatalousneuvos Risto Lampinen, MMM/LVO, puh. 0295 62458
Neuvotteleva virkamies Orian Bondestam, MMM/LVO, puh. 0295 62494

EUTORI-tunnus

EU/2015/1332

Liitteet**Viite**

Asiasanat	kalastus
Hoitaa	MMM
Tiedoksi	ALR, EUE, UM, VM, VNK, YM
